



IMGB

Institut für Deutsches, Europäisches und Internationales
Medizinrecht, Gesundheitsrecht und Bioethik der
Universitäten Heidelberg und Mannheim

21. YÜZYIL BAŞINDA YAŞAMA DESTEK TEDAVİLERİ ETİK VE HUKUKSAL YÖNLER

**LIFE MAINTENANCE TREATMENTS AT THE BEGINNINGS OF THE 21 ST CENTURY
FROM THE POINT OF MEDICAL ETHICS AND LAW**

2. ULUSLARARASI TIP ETİĞİ VE TIP HUKUKU KONGRESİ - BİLDİRİ KİTABI
2. INTERNATIONAL CONGRESS ON MEDICAL ETHICS AND LAW - PROCEEDING BOOK



Edtörler / Editors

Prof. Dr. Ayşegül DEMIRHAN ERDEMİR

Dr. Sezer ERER

Prof. Dr. Öztan ÖNGEL

**TIBBİ İLİŞKİNİN BİÇİMLENMESİNDE (KARŞILIKLI) ÖZGECİLİK
(RECIPROCAL) ALTRUISM AS A DETERMINANT OF
MEDICAL RELATIONSHIP**

**Oya Ögenler¹, Yrd. Doç. Dr. Selim Kadioğlu¹,
Yrd. Doç. Dr. Gülçin Yapıcı², Prof. Dr. İlter Uzel¹**

¹Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Deontoloji ve Tıp Tarihi Anabilim Dalı, Adana

²Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Mersin

e-mail: oya_ogenler@yahoo.com

selimkad@cu.edu.tr

gulcinyapici@mersin.edu.tr

iuzel@hotmail.com

Özet

Özgecilik (elcilik, digerkamlık, altruizm), bencilliğin (egoizm) zıttı olarak, eylemde ve eylemi biçimlendiren düşünme sürecinde kendini değil karşısındakileri/başkalarını esas alan; onların değerlerini-çıkarlarını önemseyen ve önceleyen yaklaşımın adıdır. Özgeciliği tek yanlı olarak benimsemek genellikle bir meziyet sayılmakla birlikte bir tür gaflet olduğunu öne sürmek de olanaklıdır. Özgeci yaklaşımı hem bizzat benimsenmeyi hem de karşıdakinden beklenmeyi içeren karşılıklı özgecilik ise, grubun-toplumun-türün varlığını sürdürebilmesi açısından etkili bir biyolojik enstrüman olarak değerlendirilmekle birlikte insan ilişkilerini düzenleyen bir model olarak tartışmaya açık bulunmaktadır.

Tıbbi ilişki yaygın olarak "hasta-hekim ilişkisi" şeklinde anılmakta; bu ifade onun geçmişini yansıtmakta ancak kapsamını daraltmaktadır. Söz konusu ilişkinin tarafları, geçmişin geleneksel ve günümüzün çağdaş sağlık profesyonelleri ile bütün zamanların hastalık-yaralanma-sakatlanma-anomali ve diğer sağlık sorunlarına tutulmuş kişileridir. İlişkinin merkezinde sağlık sorunlarını anlama-bilme, ortaya çıkmadan önce önleme ve ortaya çıktıktan sonra giderme çabası yer almaktadır. Uzak geçmişten yakın zamanlara kadar iki insan arasında birebir etkileşme biçiminde ortaya çıkan bu ilişki, günümüz dünyasında farklı formasyonlardaki kişilerin ve kurumsal dinamiklerin de devreye girmesiyle komplike-sofistike bir karaktere bürünmüştür.

Karşılıklı özgeciliğin tıbbi ilişkinin biçimlenmesinde, bir yandan sağlık profesyonellerinin toplum adına kendi kişisel kazanımlarını ve öz değerlerini ikinci plana itmesi diğer yandan toplumun onları saygıdeğer hatta kutsal konumuna yerleştirmesi ve olanakları elverdiğince cömertçe ödüllendirmesi şeklinde ortaya çıktığı söylenebilir. Tıbbi ilişkinin biçimlendiricileri arasında karşılıklı özgeciliğin yeri ve ağırlığı zaman ve mekan bakımından çeşitlilik göstermektedir. Kategorik olarak bir "tıp felsefesi" etüdü olan bu çalışma çerçevesinde, konunun temel kavramları ve pratikteki sözü edilen çeşitlilik hakkında bir dizi bilgi notuna ve değerlendirmeye yer verilecektir.

Summary

Medical ethics is commonly defined as a derivative of philosophical ethics. So that biological origins of ethics or morality are not mentioned in the theoretical discussions of medical ethics. Reciprocal altruism is an effective bio-instrument of living together. However its place in interpersonal relationships is arguable. The aim of this study is to evaluate the role of altruism and especially reciprocal altruism in patient-physician relationship.